

پنځم ټولګی

د انگلیسي ژبې هنر/سواد

په لاندې ډول برجسته سرلیکونه د انگلیسي ژبې د هنرونو/د سواد زده کړې د معیارونو د پراخي ساحې نچور وړاندې کوي چې په پنځم ټولګي کې لوستل شوي دي.

لوستل

زده کوونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو

- د ادبي او معلوماتي متنونو څخه شواهد درک او راټول کړی
- پوښتنه وکړی او/یا پوښتنو ته په دقیق ډول ځواب ورکړی تر څو د کلیدي توضیحاتو په اړه پوهه څرګنده کړي
- د متن څخه په استفادې د کلمو او عبارتونو معاني وټاکي
- له متن څخه خپل استنباط تشریح کړی
- جزئیاتو ته د مراجعې پر مهال په بشپړه توګه په متن باندې پوهیدل او له بیلګو

لیکل

زده کوونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو

- په اغیزناکه توګه نظریاتو ته وده ورکړی
- له استدلال، جزئیاتو، د متن پر بنسټ شواهدو یا تشریح څخه کار واخلي
- موضوعات او نظرونه د موخې پر بنسټ تنظیم کړي او سریزه او پایله پکې شامل کړي
- د مشخصو کلمو او عبارتونو، حسي توضیحاتو، نښلونکو او انتقالی کلمې او/یا د محتوا ځانګړي لغتونه د نظرونو روښانه کولو لپاره پکې شاملې کړي

خبرې کول او اوریدل

زده کوونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو

- له هوکړه شویو اصولو مطابق یو له بل سره په اغیزناک ډول همکاري وکړي
- د اړینو مطالبو په لوستلو او مطالعې سره د بحثونو لپاره چمتو شوي وي
- د بحث لاندې نظریاتو د سپړلو لپاره معلومات راټول کړی
- د نورو د نظریاتو پر بنسټ او په روښانه ډول د خپلو نظریاتو څرګندولو لپاره

ژبه

زده کوونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو

- د ټولګي له کچې سره سم د معیاري انگلیسي څخه کار واخلي
- یو روښانه پیغام وړاندې کړي

د پنځم ټولګي ریاضیات

په لاندې ډول برجسته سرلیکونه د ریاضیاتو د مطالبو د معیارونو د پراخي ساحې نچور وړاندې کوي چې په پنځم ټولګي کې لوستل شوي دي. په ټولو ټولګيو کې د ریاضیاتو مینځپانګې زده کړه د ریاضیاتو تمرین لپاره معیارونه کې ځای په ځای شوي چې د ستونزې حل کولو، مفکورې پوهه، د ریاضیاتو په کارولو سره د نړۍ ماډل کولو، او د ریاضیاتي استدلال ارتباط کې د زده کوونکو مهارت ته وده ورکوي

عملي او الجبري فکر کول

زده کوونکي به

- عددي عبارتونه ولیکي او تفسیر یې کړی
- د شکلونو او د هغوی د اړیکو شننه ترسره کړی

په لسم ټولګي کې شمېرې او عمليې

زده کوونکي به

- د مکان د ارزښت په سیستم باندې پوه شي
- د څو رقمي صحیحو او تر سلو پورې د اعشاریه وي اعدادو سره عمليې ترسره کړي

عدونه او عمليې - کسري

زده کوونکي به

- د معادل کسرونو څخه د جمعي او تفریق عمليو د ترسره کولو لپاره د یوې ستراتیژۍ په توګه کار واخلي
- د ضرب او ویش په اړه خپله پوه د کسرونو د ضرب او ویش برخې ته پراختیا ورکړي

د اندازه کولو واحدونه او معلومات

زده کوونکي به

- د اندازه کولو په یوه معین سیستم کې د اندازه کولو د ورته واحدونو بدلول
- معلومات بیا وړاندې او تفسیر کړي
- د حجم په مفاهیمو باندې پوه شي او هغوی ته د ضرب او ویش له عمليو سره تړاو ورکړي

هندسه

زده کوونکي به

- د ریښتیني نړۍ او ریاضیکي ستونزو حل کولو لپاره د همغږۍ ګراف ټکي
- دوه اړخیزه ارقام د دوی د ځانګړنو پر بنسټ په کټګورۍ کې طبقه بندي کړي

د پنځم ټولګي ساینس

لاندې برجسته سرلیکونه هغه درې معیارونو لندیز وړاندې کوي چې په پنځم ټولګي کې د ساینس د مینځپانګې معیارونه او د ساینس تمرینونه چې زموږ په ټولنه کې د ساینس پرمختګ لپاره اړین دي. په علم کې د بریالتوب لپاره حیاتي مهارتونه عبارت دي له: د شواهدو لیدل، را غونډول، تحلیل کول او د هغوی تفسیر وړاندې کول.

ژوند

زده کوونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو

- تشریح کړی چې څنګه څاروی د خپلو حواسو له لارې معلومات ترلاسه کوي او ارزوي په مغز کې معلومات ځای پر ځای او په بیلابیلو لارو معلوماتو ته ځواب ووايي
- داسې استدلال رامنځته کړی چې نباتات او حیوانات دننۍ او بیرونی برخې لري جوړښتونه یو له بل سره تړلي دي د پایښت، ودې، چلند او بیا تولید د ملاتړ لپاره فعالیت کوي

فزیکي

زده کوونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو

- ثابت کړی چې د بدلون ډول ته په پام سره چې د موادو د تودوخې، یخولو یا مخلوط کولو په وخت کې واقع کیږي، د مادې ټوله ډله ساتل کیږي
- د دوی د ځانګړنو پر بنسټ مواد پیژني او جلا کوي

ځمکه

زده کوونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو

- د ځمکې د سیستمونو ترمنځ اړیکې تشریح کوي
- د یوې طبیعي زیرمې د سیمه ییز مطابقت په اړه د ساینسي اړیکو توضیحات وړاندې کول
- هغه لارې تشریح کړي چې له ټولني سره د ځمکې د سرچینو او چاپیریال په ساتنه کې مرسته کوي

- د هوا په حالاتو کې بدلونه تشریح کړي
- شواهد وړاندې کوي چې پروسې او ځواکونه په دوامداره توګه د ځمکې سطح بدلوي

علمي تجربې

- زده کونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو
- د کلماتو او انځوريزو وسايلو څخه په ګټې اخيستلو سره عملي فکر کول په شفاهي او ليکلي بڼه سره وښلوي استازيتوب کول (ګيرافونه، ډياګرامونه، انځورونه)
 - د لارښوونو لپاره پوښتنې وکړي او تشخيص کړي چې کومې پوښتنې د آزموينې وړ دي
 - علمي پلټنې پلان او ترسره کړي

د پنځم ټولګي اجتماعيات

په لاندې ډول برجسته سرليکونه د اجتماعياتو د مطالبو د معيارونو د پراخې ساحې نچور وړاندې کوي چې په پنځم ټولګي کې لوستل شوي دي. د پنځم ټولګي اجتماعيات د 1787-1491 څخه د تاريخي پراختيا او د حکومت لومړني جوړښتونو د ارزولو سره د امريکا د لومړنيو وختونو د کيسې بيانولو ته ځانګړي شوي دي.

تاريخ

- زده کونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو
- د پام وړ تاريخي اسنادو ارزونه ترسره کول
 - په شمالي امريکا کې د 1491 - امريکايي انقلاب د وخت او موضوعاتو مهال وپېژندل کړي
 - د 1491 او امريکايي انقلاب ترمنځ کلتوري تعاملات پېژني او تشریح کړي
 - مهم سياسي، ټولنيز، اقتصادي او نظامي پرمختګونه تشریح کړي چې د امريکا د انقلاب لامل شوي دي

جغرافيه

- زده کونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو
- په متحده ايالاتو کې سرچينې ومومي او په پراختيا باندې د لاسرسي او د محلي او سيمه ييزو ټولنو اغېزه تشریح کړي
 - په متحده ايالاتو کې د ځايونو او سيمو د پېژندلو، موندلو او تشریح کولو لپاره جغرافيايي وسايل وکاروي
 - و ارزوي چې څنګه د خلکو ترمنځ همکاري او شخړې په سياسي، اقتصادي، او په متحده ايالتونو کې ټولنيزې وپېژني
 - د متحده ايالتونو په تاريخ باندې د جغرافيايي اغيزو بيلګې وړاندې کړي

اقتصاد

- زده کونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو
- د پانګه والی بازار اقتصاد تعريف کړي
 - د مالي چارو موسسو محصولات او خدمتونه وپېژني
 - د مالي چارو موسسو د محصولاتو او خدمتونو پرتله کول او د هغوی ترمنځ توپيرونه مشخص کول

مدني زده کړې

- زده کونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو
- د فردي حقونو بيلګې تشریح کړي
 - د يو تابعيت لرونکي کيدو لپاره معيارونه او پروسې مشخصې کړي
 - د متحده ايالتونو د حکومت د درې څانګو او د دوی ترمنځ اړيکې تشریح کړي
 - تشریح کړي چې د ملي حکومت پرېکړې څنګه په محلي او دولتي حکومت اغېزه کوي

د پنځم ټولګي بصري هنرونه

په لاندې ډول برجسته سرليکونه د بصري هنرونو د مطالبو د معيارونو د پراخې ساحې نچور وړاندې کوي چې په پنځم ټولګي کې لوستل

شوي دي. د پنځم ټولگي زده کوونکي به د هنر ژبه وکاروي تر څو په خپله شاوخوا نړۍ کې هنر تحلیل او بحث پرې وکړي. زده کوونکي به د هنر کارونه د شخصي معنی سره رامینځته کړي چې د هنر عناصر* او اصول** پکې شامل وي. زده کوونکي به په معقول ډول د هنري کارونو ارزونه وکړي.

د درک کولو لپاره مشاهده او زده کړه وکړئ

زده کوونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو

- د هنر د کار تحلیل لپاره د هنر عناصر او اصول په معقول ډول وکاروي
- تشخیص کړئ او تشریح کړئ چې هنر ستاسو په نړۍ کې څنګه شتون لري
- د هنري پریکړو لپاره د دلایلو فرضیه او بحث رامینځته کړي

د انعکاس په موخه تجسم او نقد

زده کوونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو

- د ارزونې معیارونه وکاروي کله چې د هنر کارونو ته ځواب ووايي
- د ارادې معنی پراختیا لپاره د پلان کولو ځانګړي میتودونه وکاروي

د جوړولو لپاره اختراع او کشف ترسره کړي

زده کوونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو

- د شخصي او موخیزو ټکو د خبرو اترو لپاره د نظریاتو څرګندولو لپاره د هنر عناصر او اصول وکاروي
- په بیلابیلو ډولونو کې د نظرونو د رسولو لپاره د رسنیو او موادو مناسب انتخاب څرګندول
- د هنر د پلان او جوړولو لپاره د هنر پروسې او تخليقي فکر پوهه عملي کړي

د لیرد تشریح او نښلول

زده کوونکي خپله هغه وړتیا ښيي تر څو

- د بیلابیلو ټولنیزو، کلتوري او تاریخي شرایطو څخه د هنر کارونو ته د لیدلو وړ او احساساتي ځوابونو تشریح او دفاع کول
- د پیژندل شوي او ناپیژندل شوي کلتور په هنر کې د توپيرونو په اړه بحث وکړي

*د هنر عناصر: کرښه، شکل، ټکسچر، رنگ، ارزښت، فاصله، شکل
**د ډیزاین اصول: ټینګار، حرکت، بیلانس، توپیر، یووالی، شکل، ریتم

د پنځم ټولگي د فزیک زده کړې

په لاندې ډول برجسته سرلیکونه د فزیک د زده کړو د معیارونو د پراخې ساحې نچور وړاندې کوي چې په پنځم ټولگي کې لوستل شوي دي. په پنځم ټولگي کې، زده کوونکي په متحرک او پیچلي چاپیریال کې زده شوي مهارتونه پلي کوي او د لویو ځانګړو مهارتونو ته وده ورکوي. د لویې بنسټیزه ستراتیژي معرفي شوي ده. زده کوونکي د کوپراتیف زده کړې چاپیریال کې همکاري کوي او د نورو زده کوونکو سره مرسته کوي چې بریالي شي. زده کوونکي په فزیکي فعالیت کې د منظم ګډون څخه ترلاسه شوي روغتیايي ګټو ژوره پوهه ترلاسه کوي.

په سم ډول د حرکت ترسره کول او درک کول

زده کوونکي به

- د باسکیتبال، فوټبال، یا فریبیس په څیر شیان غورځول او نیول او دقت او ځواک دواړه څرګندول
- یو بال (د لاس یا پښې په واسطه) ډریبل کړئ پداسې حال کې چې بل کس د بال غلا کولو مخه نیسي
- په بیلابیلو فعالیتونو کې د وړتیا سره د ګډون لپاره مهارتونه یوځای کړي
- د وهلو، کیچ کولو، لاسي ډریبل کولو، د پښو ډریبل کولو، د توپ وهلو او په پورته کولو کې تېروتنې تحلیل او سمې کړي او کنټرول او دقت څرګند کړي
- د بنسټیز برید او دفاعي ستراتیژیو تحلیل او کارول او په تعدیل شویو لوبو او فعالیتونو کې اصول پلي کول

جسمي او شخصي روغتیا

زده کونکي به

- د فټنس درې لنډ مهاله او درې اوږد مهاله موخو ته وده او تشریحات وړاندې کړي
- د بیلابیلو تمرینونو د فزیکي فعالیتونو شدت ته د بدن غبرگون په سمه توګه توپیر رامنځته کوي
- یو تمرین وپېژنی چې د چټکتیا، توازن، همغږی، ځواک، غبرګون وخت، یا سرعت پراختیا لپاره کارول کیږي
- د صحي متوازن خواړو او ناشتو توپیر وکړی چې د فزیکي فعالیتونو فعالیت ته وده ورکولو لپاره جوړ شوي

احساسات او ټولنیزه هوساینه

زده کونکي به

- په فزیکي فعالیت کې د ګډون پرمهال مسؤل چلند او پریکړه کول تشریح او څرګند کړي
- په ټولنیز ډول په مناسبو لارو کې د شخړو د حل چلند ښکاره کړی

د مخنیوي او خطر مدیریت

زده کونکي به

- تشریح کړی چې د تودولو او یخ کولو فعالیتونه بدن د فزیکي فعالیت لپاره چمتو کوي او د ټپونو مخنیوي کې مرسته کوي
- د فعالیت او ساحې کارولو لپاره د خوندیتوب مقررات وپېژني

د پنځم ټولګي موسیقي

په لاندې ډول برجسته سرلیکونه د موسیقي د مطالبو د معیارونو د پراخي ساحې نچور وړاندې کوي چې په پنځم ټولګي کې لوستل شوي دي. د پنځم ټولګي موسیقي د سندرې ویلو تخنیک، تال، د موسیقي جملې او بڼه او د موسیقي ستاینې ته ځانګړی شوی دی. یادونه: په لاندې ډول ټولې لېست شوي ساحې به په دواړو سمیسترونو کې ونه ارزول شي.

ننداره - ادا کاري کول

زده کونکي به وکولای شي تر څو

- د اوو پیچونو لرونکې مولودی غږول
- په بیلابیلو تنیو کې درې بنسټیز کارډونه ترسره کړی

جوړول - کمپوز کول او له چمتووالي پرته اجرا کول

زده کونکي به وکولای شي تر څو

- د ورکړل شوي موسیقي جملې بشپړې کړي
- د 12 بارونو په قالب کې په بده توګه غږول

تیوري - د موسیقي زده کړه

زده کونکي به وکولای شي تر څو

- د اوریدلو په بیلګو کې بنسټیز چورډونه وپېژني
- د 12 بارونو په قالب کې په بده توګه غږول تشخیص کړي

ښکلا پېژندلو ته ارزښت ور کول - قدرداني کول او ارزونه

زده کونکي به وکولای شي تر څو

- ځواب ووايي او د ګډون، فعالیت، او تخلیقي پروسې له لارې د موسیقي په اړه باخبره قضاوت وکړي
- د موسیقي کارونو د غوره کولو او کیفیت ترمنځ د توپيرونو په اړه بحث وکړي